

# **Spoluzodpovědnost Ministerstva životního prostředí - vrchního státního dozoru v lesích na rozsahu kůrovcové kalamity – největší ekologické katastrofy v historii českých lesů**

Ministerstvo životního prostředí (MŽP) bylo zřízeno 19. prosince 1989 zákonem ČNR č. 173/1989 Sb., k 1. lednu 1990 jako ústřední orgán státní správy a orgán vrchního dozoru ve věcech životního prostředí.

K zabezpečení a kontrolní činnosti vlády České republiky Ministerstvo životního prostředí koordinuje ve věcech životního prostředí postup všech ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy České republiky.

**Dle § 50 platného zákona o lesích Ministerstvo životního prostředí, v rámci výkonu vrchního státního dozoru, dozírá jak na orgány státní správy, tak na právnické a fyzické osoby, zda dodržují ustanovení tohoto zákona, předpisů vydaných k jeho provedení a rozhodnutí vydaných na jeho základě. Je oprávněno ukládat opatření k odstranění zjištěných nedostatků.**

Hnutí Život, z. s. požádalo pana ministra životního prostředí o informace ve věci povinností v ochraně lesa:

1. „Jaká opatření přijal Váš úřad při výkonu vrchního státního dozoru k zastavení kůrovcové kalamity (ekologických škod) v letech 2014 až 2018 ve smyslu povinností vyplývajících z § 50 zákona o lesích? Žádáme o zaslání kopií opatření.“

Pan ministr prostřednictvím svého úřadu poskytl dne 3. 8. 2018 pod č. j.: MZP/2018/130/531 tuto informaci:

Ad 1) „MŽP neuložilo v letech 2014 až 2018 z důvodu rozšíření a přemnožení lýkožroutů žádné opatření k odstranění zjištěných nedostatků při výkonu vrchního státního dozoru ve smyslu ustanovení § 50 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Vrchní státní dozor MŽP v lesích je primárně směřován, a také vykonáván, do oblasti komunikace s ústředním orgánem státní správy lesů – Ministerstvem zemědělství, se kterým spolupracuje při tvorbě a zajišťování koncepčních dokumentů na úseku lesního hospodářství a koordinuje spolupráci v oblasti ochrany lesa a zabezpečení mimoprodukčních funkcí lesů. Ve vztahu ke kůrovcové kalamitě vykonává státní dozor ČIŽP, kterou metodicky vede MŽP.“

**Současné škody na lese**, nenahraditelné složce životního prostředí v lesích ČR v důsledku rozsahu kůrovcové kalamity (neplnění povinností v ochraně lesa) **převyšují několik miliard Kč**. Dojde k významnému snížení retenční schopnosti území, což ovlivní nejen kvalitu vody a její nedostatek, popř. v období většího množství srážek případný rozsah povodní, včetně obecného ohrožení.

**Kůrovcová kalamita (největší v historii) zasáhla i lesy, které jsou součástí Chráněných oblastí přirozené akumulace vod (CHOPAV, Šumava, Beskydy, Jeseníky, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory a další).**

Rozdílný přístup v boji s kůrovcem lze uvést na situaci v sousedním Německu, kdy **tiskový mluvčí Bavorských státních lesů uvedl:**

**„V období obchodního roku 2018 dosáhl objem kalamitního dříví v celém Německu kolem 13 milionů m<sup>3</sup> a v Evropě až 30 milionů m<sup>3</sup>. Kalamitní i kůrovcové dříví Bavorských státních lesů se obchodovalo v případě stávajících smluv i nadále za dohodnuté ceny. Díky systematickým kůrovcovým kontrolám v předem vymezených oblastech se dařilo kůrovcové dříví zpracovat a odvézt.“**

Navzdory evidentně obtížným podmínkám v roce 2018 **mají Bavorské lesy** mimo jiné i díky využívání této aplikace (při prevenci boje s kůrovcem byla vytvořena mobilní aplikace, jejíž geodata umožňují označit v terénu napadené stromy) **kůrovcovou situaci i nadále pod kontrolou.**

Např. česká média dne 31. 5. 2018 ke stavu kůrovcové kalamity uvedla: „Krizový stav se kvůli kůrovci zatím vyhlášovat nebude, řekli po dnešním meziresortním jednání ministři životního prostředí Richard Brabec (ANO) a zemědělství v demisi Jiří Milek (za ANO).“ Nebyly zakázány úmyslné těžby dřeva tak, aby veškeré těžební kapacity byly nasazeny v boji proti kůrovci.

**Vrchní státní dozor v lesích nepřijal dlouhodobě žádná systémová opatření, která by napomohla tomu, aby kůrovcová kalamita v lesích na území ČR byla pod kontrolou (viz Německo).**

Dne 4. 4. 2019